

STORE NORSKE SPITSBERGEN KULKOMPANI
AKTIESELSKAP

BERETNING FOR
DRIFTSÅRET 1919-20

FJERDE AARSBERETNING

FRA

STORE NORSKE SPITSBERGEN KULKOMPANI AKTIESELSKAP

DRIFSAARET 1 JULI 1919 — 30 JUNI 1920

KRISTIANIA
EMIL MOESTUE A/S BOKTRYKKERI
1920

REPRÆSENTANTSKAPET:

ORDFØRER: Statsraad Kr. Lehmkuhl

VICEORDFØRER: Bankchef Viktor Plahte

A. VALGT AV PREFERENCEAKTIONÆRERNE:

Direktør E. Bull-Simonsen
Bankier Johs. G. Heftye
Bankchef G. Kamstrup Hegge
Skibsreder A. F. Klaveness
Statsraad Kr. Lemkuhl
Kammerherre Haaken Mathiesen
Bankchef Viktor Plahte
Bankchef E. Skogstad

SUPPLEANTER:

Grosserer O. I. Nilsen
Generalkonsul Rudolf Olsen
Konsul G. Robertson

B. VALGT AV STAMAKTIONÆRERNE:

Doktor Cato Aall
Fabrikeier N. Andresen
Ingeniør G. Hartmann
Konsul I. C. Isdahl
Overretssakfører Iver Lund
Bankchef D. E. Martens
Disponent C. Rognerud

SUPPLEANTER:

Overretssakfører Henrik Ameln
Skibsreder Chr. Borch
Doktor H. Sommerfelt

STYRET:

FORMAND: Advokat Carl Lundh

VICEFORMAND: Direktør C. W. Eger

A. VALGT AV PREFERENCEAKTIONÆRERNE:

Direktør C. W. Eger
Skibsreder Thos. Fearnley jr.
Skibsreder Thv. Halvorsen
Advokat Carl Lundh

SUPPLEANTER:

Advokat Jens P. Heyerdahl
Grosserer Trygve Wettre

B. VALGT AV STAMAKTIONÆRERNE:

Ingeniør Johan Anker
Bankchef S. E. Dahl
Advokat Kristen Nygaard

SUPPLEANTER:

Grosserer Joh. Baumann
Grosserer Morten Lind

DIREKTØR:

Ingeniør Karl Bay

VINTERCHEF:

Vinteren 1919/20: Ingeniør Sigurd Rudie

Styrets beretning for driftsaaret

1 juli 1919 – 30 juni 1920.

HERVED fremlægges aarsberetning for 4de driftsaar, 1. juli 1919 til og med 30. juni 1920, tillikemed regnskaper avsluttet pr. ^{30/6} 1920.

ISFORHOLD OG SKIBNING. Skibningssæsongen 1919 var begunstiget av særlig heldige veir- og isforhold. Der forekom heller ikke dette aar drivis. Man hadde ialt 53 skibsanløp uten uheld.

Alt tydet ogsaa paa at skibningssæsongen 1920 vilde bli gunstig. Der forekom vistnok endel drivis i mai og begyndelsen av juni, men ikke i saa store mængder, at skibningen blev forsinket. Første baat kunde allerede i begyndelsen av mai komme ind til iskanten i Advent Bay, et par km. utenfor kaien, mens allerede 2den baat kunde lægge til kaien den 31. mai. Efter den tid har man hat regelmæssig forbindelse. Det bør allerede nu nævnes, at sidste baat fra Spitsbergen forlot kaien den 11. oktober iaar. Indeværende aars sommer kan saaledes opvise den hittil kjendte længste skibningssæsong.

GRUBEARBEIDET foregik i driftsaarets første halvdel under jevnt gode arbeidsforhold, men naadde dog paa grund av forskjellige omstændigheter ikke det forutsatte kvantum.

Kulbeholdningen pr. ^{30/6} 1919 utgjorde	37 410,13 tons
Produktionen indtil skibningssæsongens slut var	9 327,95 »

Ialt 46 738,08 tons

Herfra gaar skibningerne i maanederne juli, august, september	46 426,48 »
---	-------------

Rest 311,60 tons

I tiden fra ^{1/10} 1919 til ^{2/1} 1920 utgjorde produktionen i grube 1...	9 382,99 »
---	------------

Fra det gamle lager er i løpet av vaaren utsprængt yderligere	2 000,00 »
---	------------

Under opfaringen av grube 2 er der videre producet	ca. 5 000,00 »
--	----------------

Ialt 16 694,59 tons

Forbruket paa Spitsbergen utgjorde, bortset fra et mindre kvantum

fra grube 2	1 687,15 »
-------------------	------------

Transport 15 007,44 tons

	Transport	15 007,44 tons
Av disse blev der før ^{30/6} 1920 utskibet.....		1 171,36 »
saaledes at beholdningen pr. ^{30/6} 1920 utgjorde		<u>13 836,08 tons</u>

heri indbefattet de ovennævnte ca. 5 000 tons fra grube 2.

Det vil herav fremgaa, at produktionen i driftsaaret ialt utgjorde 25 710,94 tons.

Natten til 3. januar 1920 overgik der selskapet en større grubeulykke, som for resten av driftsaaret stanset enhver produktion i grube 1.

Efter hvad der nu med sikkerhet har kunnet konstateres, skyldtes grubeulykken en kulstøvekspllosion, antendt ved et mineskudd i en av grubens indre arbeidspladser. Ulykken kostet desværre 26 mennesker livet, hvorhos en mand blev alvorligere kvæstet, forhaabentlig uten varig men. Paa grund av en efter eksplosionen opstaaet grubebrand i den ytterste ved grubeaapningen liggende del, kunde man først isommer, da det blev tilgang paa vand, trænge helt ind i gruben og faa oversigt over den ved eksplosionen forvoldte materielle skade. Det viser sig, at denne stort set ikke er av alvorligere betydning og at det meste av grubemateriellet er fuldt brukbart, delvis efter nogen reparation.

Saasnart meddelelserne om grubeulykken indtraf til selskapets kontor, blev almenheten gjennom aviserne underrettet om forholdet, hvorhos de vidtløftige telegrafiske rapporter med fuldstændig gjengivelse av de efter ulykken optagne vidneforklaringer efterhvert som de indløp er tilstillet Handels- og Industridepartementet. Efter samraad med dette blev alle tilgjengelige opplysninger forelagt dels den retsmedicinske kommissions formand, professor Harbitz, og dels den paa omraadet spesielt sakkyndige, professor Getz, hvis uttalelser om grubeulykken og dens antagelige aarsak derefter har været oversendt pressen til offentliggjørelse. De resultater, hvortil professor Getz er kommet med hensyn til ulykkens antagelige aarsak stemmer helt med hvad selskapets ingeniører, efter at være trængt frem til det sted hvor ulykken kan sees at være opstaaet, har ment at kunne konstatere.

De ved grubeulykken forulykkede formænd og arbeidere var samtlige for selskapets regning forsikret for et beløp av kr. 5 000,00 hver, hvorhos selskapet paa forskjellig maate har ydet deres efterlatte støtte.

NYANLÆG m. v. De for sommersæsongen 1919 projekterte anlægsarbeider blev utført efter planen. Av større arbeider kan nævnes fuldførelse og indredning av en ny 40-mands bolig, opførelse og indredning av to nye 28-mands boliger med centralopvarmning og 2 nye familieboliger med 2 leiligheter i hver samt opførelse av administrationsbygning, hvis indredning dog ikke blev fuldendt. Av andre bygningsarbeider kan nævnes opførelse av spiselokale ved kaien og paabegyndelse av lager 5. Videre blev der bygget ny radiostation, som blev tatt i bruk høsten 1919. Av de spesielle arbeider for utnyttelse av grube 2 kan nævnes, at fjeldheisen til denne grube blev færdig, likesom delvis fundamentering for bukker til taugbanen og anlæg av telefonledning.

Den ved grubeulykken forvoldte stans i kulproduktionen medførte nødvendigheten av at søke arbeidsstokken bedst mulig beskæftiget med forskjellig anlægsarbeide og andet utearbeide. Da driften av grube 1 maatte forutsees ikke at kunne bli gjenoptatt i løpet av driftsaaret og driften av grube 2 ikke kunne paabegyndes før transportanlæggene fra denne til kaien var

fuldendt, blev alt arbeide lagt over paa fuldfoerelse av de allerede naevnte ikke helt faerdige dele av anlaegget samt paa videre anlaegsarbeide i det oeiemed saa hurtig som mulig at kunne faa bragt grube 2 i driftsfaerdig stand. Herunder indgaar ogsaa opfaringsarbeidet i grube 2 som efter ulykken blev sterkest mulig forceret. Der er saaledes drevet ca. 1500 l. m. transport- og ventilationsstoller med tverforbindelser, utspraengt og monteret et transformatorrum, et større rum for grubens lager og stald samt to rum for sprængstof.

ARBEIDSSTYRKEN utgjorde ved driftsaarets begyndelse ca. 300 mand. Denne sommerstyrke blev, mens forhandlingerne med Spitsbergen Arbeiderforbund om ny overenskomst paagik, adskillig forringet, idet mange oeiensynlig naerte frygt for, at forhandlingerne skulde briste og efterfoelges av en streik. Denne frygt viste sig imidlertid ugrundet, hvorefter styrken inden kort tid atter bragtes op til den normale hoide.

Den sedvanlige skiftning av arbeidere om hoesten fandt sted i september, hvorunder det noedvendige vinterbelæg opnaaddes. Den loennede vinterstyrke utgjorde 252 foruten 37 kvinder og barn.

KULSALG. Som i de tidligere aar har selskapets produktion vaeret solgt til Nord-Norge. De største leverancer gik til de statsunderstoettede damskibsselskaper i lokal- og kystfart samt Norges Statsbaner, som fik ca. 15 000 ton skibet til Trondhjem.

D/S «FORSETE». Den ifjor foretagne omindredning av denne baat har vist sig meget hensigtsmaessig. Baaten har nu god plads til 105 passagerer. Den har under sommersaesongen opretholdt ruten mellem Harstad og Spitsbergen jevnt og sikkert uten uheld. Under vintersaesongen var fartøiet oplagt ved Moss Værft.

AVDELINGSKONTORET I HARSTAD. Dette blev som naevnt i forrige aarsberetning saavidt faerdig i mai 1919, at det da kunde tages i bruk. I begyndelsen av indevaerende driftsaar blev anlaegget ved avdelingskontoret fuldt faerdig. I det første aar anlaegget nu har vaeret i bruk, har det vist sig fuldt ut at svare til forventningerne. Avdelingskontoret i Harstad har idet hele tat fungert paa en meget tilfredsstillende maate. Nogen ulempe har avdelingskontorets flytning fra Tromsø til Harstad ikke avstedkommet, end ikke i det første overgangsaar.

GREEN HARBOUR. Opfaringsarbeidet av de to kulgange i Green Harbour, som med den kommende stordrift for oie har vaeret iverksat fra en og samme grubeaapning er gaat programmæssig frem. Den samlede inndrift under dette opfaringsarbeide utgjør nu ca. 700 m.

Den ifjor indkjøpte hvalfangerstation ved selskapet lager og havneplads i Gren Harbour er foreløbig bortleiet til hvalfanger Andr. Ingebrigtsen for indtil 5 aar.

Av omstaaende regnskapsekstrakt vil det sees, at gevinst- og tapskonto iaar er opgjort med en nettofortjeneste av kr. 868 278,85, efterat de- vanlige avskrivninger er foretat og efterat den sidste rest av konjunkturavskrivning paa d/s «Forsete» er belastet gevinst- og tapskonto.

Styret vilde ha fundet det ønskelig, om dette overskud for den væsentligste del hadde kunnet anvendes til avsætninger, navnlig for derigjennem at møte den uurdgaelige konjunkt-

turfordyrelse paa de forestaaende anlægsarbeider. Da de bestemmelser i selskapets vedtægter som regulerer det indbyrdes forhold mellem de to aktiekategorier imidlertid ikke stiller selskapet frit, har styret optat til overveielse spørsmålet om vedtægtsforandringer som kunde tillate selskapet en friere disposition over utbyttet.

Overensstemmende med vedtægterne foreslaar styret, at der iaar i likhet med hvad der har fundet sted helt siden selskapets stiftelse utdeles 7 % dividende saavel til preferenceaktierne som til stamaktierne. Imidlertid finder styret at maatte tilraade, at dette aktieutbytte foreløbig blir indestaaende hos selskapet og ikke utbetales før efter fornyet beslutning av repræsentantskapet. De nu raadende pengeforhold i forbindelse med selskapets behov for kontanter til anlægsarbeidene gjør det ønskelig, at selskapet selv indtil videre disponerer over dividenden.

Styret vil i likhet med tidligere aar fremkomme med forslag til repræsentantskapet om anvendelse av det paa gevinst- og tapskonto til disposition staaende beløp kr. 62 627,13.

*Kristiania, i styret for STORE NORSKE SPITSBERGEN KULKOMPANI, aktieselskap,
den 25. november 1920.*

Carl Lundh,
formand.

C. W. Eger,
viceformand.

Johan Anker.

S. E. Dahl.

Jens P. Heyerdahl.

Morten Lind.

Trygve Wettre.

Karl Bay.

Foranstaaende aarsberetning med vedheftede utdrag av gevinst- og tapskonto og generalbalance er godkjendt i repræsentantskapsmøte idag. I henhold til vedtægternes § 8 meddeltes styret decharge for regnskaps- og forretningsførsel, likesom nettoindtægten besluttedes anvendt overensstemmende med styrets forslag, og det til disposition staaende beløp, kr. 62 627,13, besluttet anvendt:

a) til gratialer til funktionærer, formænd og dermed likestillede.....	Kr. 41 000,00
b) til arbeidernes fond	» 10 000,00
c) til overførsel i ny regning	» 11 627,13
	<hr/>
	Kr. 62 627,13

Den ordinære generalforsamling besluttedes avholdt mandag den 13. december 1920 kl. 1 em. i Christiania Handelsstands Foreningslokaler.

Kristiania den 26. november 1920.

Kr. Lehmkuhl,
ordfører.

GEVINST- OG TAPS-KONTO

Butikkens overskud overføres til arbeidernes
 fond ..... kr. 3 231,14
 D/S Forsete, avskr. av overprisen paa fartøiet » 50 000,00
Nettofortjeneste kr. 868 278,85
 der foreslaaes anvendt saaledes:
 10 % til reservefond beregnet
 av kr. 887 640,62 ..... kr. 88 764,06
 7 % utbytte av preferenceaktier » 350 000,00
 10 % til styret og repræsen-
 tantskapet av kr. 448 876,56 » 44 887,66
 7 % utbytte av stamaktier . . . » 322 000,00

Til disposition ..... » 868 278,85
 kr. 805 651,72
 » 62 627,13

 -----
 kr. 921 509,99

Saldo fra forrige aar ..... kr. 30 638,23
 Indvundne renter ..... » 117 266,74
 Butikkens overskud ..... » 3 231,14
 Kulsalg ..... » 770 373,88

-----
kr. 921 509,99

30. juni 1920.
 Kristiania, 25. november 1920.

Carl Lundh.   C. W. Eger.   Johan Anker.   S. E. Dahl.   Jens P. Heyerdahl.   Morten Lind.   Trygve Wettre.

O. A. Bergquist.

GENERAL-BALANCE

Land- og gruberettigheter ... kr. 4 508 086,25	Aktiekapital: Preference... kr. 5 000 000,00
Do. nyherhvervede ..... » 13 601,00	Stam ..... » 4 600 000,00
	kr. 9 600 000,00
Bygninger, anlæg og materiel..... » 2 779 355,82	«Snaddens» driftskapital til forvaltning ..... » 3 401,66
Inventar ..... » 3,00	Spitsbergenpenge i cirkulation:
D/S «Forsete»..... » 86 533,77	Serie B ..... kr. 265,40
Andel i M/S «Snadden» ..... » 5 000,00	— C ..... » 1 574,00
Varelager i Longyear City og Norge..... » 1 269 072,55	— D ..... » 17 840,00
Kullager i Longyear City og Harstad ..... » 1 047 584,00	
Træk og husdyr..... » 10 408,04	Kreditorer ..... » 19 679,40
Eiendomme med bygninger i Harstad ..... » 262 455,79	Reservefond..... » 178 462,61
Kassabeholdning i Kristiania og Longyear City » 18 208,88	Skattefond ..... » 306 607,25
Indestaende i banker..... » 889 871,00	Arbeidernes fond..... » 62 769,77
Andel i andre selskaper..... » 1,00	Dispositionsfond for almenyttige formaal paa
Debitorer..... » 452 310,65	Spitsbergen ..... » 64 907,40
D/S «Forsetes» drift overføres i ny regning. » 79 918,76	Fond for fremtidige undersøkelser..... » 25 000,00
M/S «Polarbjørns» —»— » 23 111,69	Uhævet utbytte til aktionærer ..... » 19 215,00
M/S «Snaddens» —»— » 2 799,94	Gevinst- og taps-konto..... » 868 278,85
	kr. 11 448 321,94

30. juni 1920.

Kristiania, 25. november 1920.

Carl Lundh.	C. W. Eger.	Johan Anker.	S. E. Dahl.
			Jens P. Heyerdahl.
			Morten Lind.
			Trygve Wettre.
			O. A. Bergquist.

Undertegnede revisorer, der har gjennemgaaet regnskabet for 1/7 1919 til 30/6 1920, bekræfter herved at foranstaaende gevinst- og tapskonto og balance er i overensstemmelse med bøgerne. Vi har intet ved regnskabet eller den fremlagte beretning fra styret at bemærke.

Kristiania, den 25. november 1920.

Karl Brende.   Olaf Sæthren.